

δεύτερος

δεύτερος, -η κ. -έρα, -ο, τακτ. αριθμ.. [<αρχ. δεύτερος], δεύτερος. **1α.** το αρσ. ως ουσ. **ο δεύτερος**, αξιωματικός του Εμπορικού Ναυτικού, που είναι μετά τον κυβερνήτη ή μετά τον πρώτο μηχανικό, ο υποπλοίαρχος: «όσο καιρό ήταν άρρωστος ο κυβερνήτης, τη διοίκηση του καραβιού την είχε ο δεύτερος». **β.** ο δεύτερος όροφος πολυκατοικίας: «μένω στον δεύτερο». **2α.** το θηλ. ως ουσ. **η δεύτερη κ. δευτέρα**, η δεύτερη από τις τέσσερις ή πέντε ταχύτητες του αυτοκινήτου ή τις μοτοσικλέτας: «μετά τη στροφή έβαλε αμέσως τη δεύτερη, γιατί υπήρχε μπροστά του μια ανηφόρα». **β.** η δεύτερη τάξη του δημοτικού και πιο σπάνια του γυμνασίου: «α, είναι μικρός ακόμη ο γιος του και πηγαίνει στη δευτέρα». **3α.** το ουδ. ως ουσ. **το δεύτερο**, το δεύτερο πάτωμα, ο δεύτερος όροφος πολυκατοικίας: «όλο το δεύτερο αυτής της πολυκατοικίας είναι δικό μου». **β.** το δευτερόλεπτο: «ο σπρίντερ έκανε την απόσταση των εκατό μέτρων σε δέκα δεύτερα και πέντε δέκατα του δευτερολέπτου». **4.** το ουδ. στον πλ. ως ουσ. **τα δεύτερα**, (στη γλώσσα του ποδοσφαίρου) η εφηβική ομάδα από την οποία αντλεί έμπυχο υλικό η κυρίως ομάδα: «ο καλύτερος παίχτης της ομάδας μας ξεκίνησε απ' τα δεύτερα». (Ακολουθούν 55 φρ.)·

- από δεύτερο χέρι, βλ. λ. [χέρι](#)·
- βάζω σε δεύτερη μοίρα (κάτι), βλ. λ. [μοίρα](#)·
- δε θέλω δεύτερη κουβέντα, βλ. λ. [κουβέντα](#)·
- δε θέλω δεύτερο λόγο, βλ. λ. [λόγος](#)·
- δε σηκώνω δεύτερη κουβέντα, βλ. λ. [κουβέντα](#)·
- δεν έχει να βάλει δεύτερο βρακί ή δεν έχει να φορέσει δεύτερο βρακί, βλ. λ. [βρακί](#)·
- δεν έχει να βάλει δεύτερο παντελόνι ή δεν έχει να φορέσει δεύτερο παντελόνι, βλ. λ. [παντελόνι](#)·
- δεν υπάρχει δεύτερος, **α.** είναι εξαιρετικού ήθους και χαρακτήρα, δεν υπάρχει άλλος όμοιος με αυτόν: «είναι τόσο καλός άνθρωπος, που δεν υπάρχει δεύτερος». **β.** είναι ασυναγώνιστος, ιδίως σε ένα επάγγελμα ή σε μια τέχνη, δεν υπάρχει άλλος άξιος σαν αυτός: «ο τάδε είναι τόσο καλός μηχανικός, που δεν υπάρχει δεύτερος || δεν υπάρχει δεύτερος γιατρός σαν τον τάδε»·
- δεύτερη θέση, (για μέσα συγκοινωνίας) βλ. λ. θέση·
- δεύτερη κατοικία, βλ. λ. [κατοικία](#)·
- δεύτερη πατρίδα, βλ. λ. πατρίδα·
- δεύτερη φωνή, βλ. λ. φωνή·
- δεύτερης διαλογής, βλ. λ. [διαλογή](#)·
- δεύτερο νούμερο, (στη γλώσσα του στρατού) βλ. λ. νούμερο·
- δεύτερο πιάτο, βλ. λ. [πιάτο](#)·
- δεύτερο πράμα, βλ. λ. πράμα·
- δεύτερο φύλο, βλ. λ. φύλο·
- δεύτερο χέρι, βλ. λ. [χέρι](#)·

- δεύτερος γύρος, βλ. λ. γύρος·
- δεύτερος πόλεμος, βλ. λ. [πόλεμος](#)·
- δεύτερος ρόλος, βλ. λ. ρόλος·
- έγινε δεύτερη φύση του, βλ. λ. [φύση](#)·
- έγινε Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος, βλ. λ. [πόλεμος](#)·
- είναι δεύτερη φύση του, βλ. λ. [φύση](#)·
- είναι δεύτερος, **α.** αξιολογικά είναι κατώτερος από έναν άλλον: «το ξέρει πως, αν τον συγκρίνεις με τον τάδε μηχανικό, είναι δεύτερος». **β.** δεν είναι εντάξει, δεν είναι καθώς πρέπει: «μ' αυτά που είπε για μένα, έδειξε πως είναι δεύτερος». Συνών. είναι βήτα·
- είναι δεύτερος (ακολουθεί όνομα), έχει ακριβώς τις ίδιες ιδιότητες ή ικανότητες με το άτομο το οποίο αναφέρεται: «ο τάδε ποδοσφαιριστής είναι δεύτερος Δομάζος || η τάδε ηθοποιός είναι δεύτερη Βουγιουκλάκη || ο τάδε καρδιολόγος είναι δεύτερος Γιακούμπ»·
- είναι και πολύ δεύτερος, επιτείνει την παραπάνω φράση. Συνών. είναι και πολύ βήτα·
- έρχομαι δεύτερος, **α.** κατατάσσομαι δεύτερος σε μια αναμέτρηση: «τρέξαμε δέκα άτομα κι ήρθα δεύτερος». Εδώ χάριν αστειψμού ακούγεται και το εξής: *τρέξαμε κι ήρθα δεύτερος. -Μπράβο! Και πόσοι τρέχατε; -Δύο. β. είμαι κατώτερος από έναν άλλον: «το ξέρω πως, αν με συγκρίνεις μ' αυτόν, έρχομαι δεύτερος». Συνών. έρχομαι βήτα·*
- έρχομαι δεύτερος και καταϊδρωμένος, βλ. λ. [καταϊδρωμένος](#)·
- έχω σε δεύτερη μοίρα (κάτι), βλ. λ. [μοίρα](#)·
- ζητώ (και) δεύτερο πιάτο, βλ. λ. [πιάτο](#)·
- θα γίνει Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος, βλ. λ. [πόλεμος](#)·
- θα 'χει και δεύτερο ημίχρονο, βλ. λ. [ημίχρονο](#)·
- θέλει δεύτερο χέρι, (ειδικά για βάψιμο) βλ. λ. [χέρι](#)·
- κάλλιο πρώτος στο χωριό παρά δεύτερος στην πόλη ή καλύτερα πρώτος στο χωριό παρά δεύτερος στην πόλη, βλ. λ. χωριό·
- κάνει δεύτερη φωνή, βλ. λ. φωνή·
- μ' ένα δεύτερο μάτι, βλ. λ. μάτι·
- με μια δεύτερη ματιά, βλ. λ. [ματιά](#)·
- μετά από δεύτερη σκέψη, βλ. λ. [σκέψη](#)·
- μην πεις δεύτερη κουβέντα, βλ. λ. κουβέντα·
- μην πεις δεύτερο λόγο, βλ. λ. [λόγος](#)·
- μια δεύτερη γνώμη, βλ. λ. [γνώμη](#)·

- ο δεύτερος εαυτός μου ή ο δεύτερός μου εαυτός, βλ. λ. [εαυτός](#).
- περνώ δεύτερο χέρι, βλ. λ. [χέρι](#).
- πρώτη βοήθεια του Θεού, δεύτερη του γειτόνου, βλ. λ. [Θεός](#).
- της περνώ δεύτερο χέρι, βλ. λ. [χέρι](#).
- τι πρώτος, τι δεύτερος, βλ. λ. [πρώτος](#).
- το δεύτερο εγώ μου ή το δευτερό μου εγώ, βλ. λ. [εγώ](#).
- τον βάζω σε δεύτερη μοίρα, βλ. λ. [μοίρα](#).
- τον έχω σε δεύτερη μοίρα, βλ. λ. [μοίρα](#).
- ύστερα από δεύτερη σκέψη, βλ. λ. [σκέψη](#).
- φτάνω δεύτερος, βλ. φρ. [έρχομαι δεύτερος](#).
- φτάνω δεύτερος και καταϊδρωμένος, βλ. λ. [καταϊδρωμένος](#).
- χωρίς δεύτερη κουβέντα, βλ. λ. [κουβέντα](#).
- χωρίς δεύτερη σκέψη, βλ. λ. [σκέψη](#).
- χωρίς δεύτερο λόγο, βλ. λ. [λόγος](#).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας